

katechetický **VĚSTNÍK**

č. 9 Školní rok 2006/07 – květen

PRONIKNOUT DO SRDCE LIDÍ NENÍ DNES LEHKÉ

malé zastavení s ostravsko-opavským biskupem Františkem Lobkowiczem

Mohl byste se podělit o nějakou vzpomínku z hodin náboženství?

Na dobu, kdy jsem já chodil „do náboženství“, si už opravdu nepamatuji, ale snad něco z doby, kdy jsem učil já. Měl jsem to štěstí, že jsem při svém „exilu“ z Čech na Slezsko působil dva roky v Jablunkově, kde tehdy koncem 70. let chodilo na náboženství v českých školách 300 dětí. Kromě toho bylo ještě asi 200 dětí na polských školách, a protože tehdy nemohli fungovat katecheté, měl jsem se co ohánět. Nejvíce dětí bylo vždy ve 3. třídě, tedy v přípravě na 1. svaté přijímání. Jeden rok jsem jich měl ve třídě 48, mezi nimi dva brášky – dvojčata. Byli od sebe k nerozeznání a navíc silně hyperaktivní. Každý pedagog ví, co udělá jedno takto aktivní dítě, já měl tehdy dvě a přiznám se, že jsem pravidelně chodil z hodin náboženství se zničeným hlasem. Ale na Zdeňka i Luboše rád vzpomínám, přestože mi dali řádně zabrat.

Kdo byl pro vás nejlepším učitelem (a proč)?

Učitelé určitě zanechávají v životě člověka stopu. Rád vzpomínám na svého katechetu v 50. letech. P. Bosáček z Plzně uměl perfektně líčit biblické scény a dodnes vzpomínám na naše nadšení, když Samson překonával své nepřátele. Musím také připomenout vzácného člověka, který nás v Litoměřicích uváděl do tajů katechetiky: P. Stanislav Novák při svých přednáškách předváděl tak precizní katechezi, že jsem pak ve své vlastní praxi dlouho na něj vzpomínal a tak trochu ho i kopiroval. Jsem mu moc vděčný.

Co Vám v poslední době udělalo radost?

Radostí člověk prožívá dennodenně celou řadu. Ale snad ta konkrétní radost z posledních dní: setkání mládeže naší diecéze v Městě Albrechticích. Měli jsme třídní setkání a přijelo asi 700 mladých lidí. Hlavním našim diskusním tématem byla evangelizace. Měl jsem opravdu radost, s jakou pozorností mladí sledovali katechezi a další příspěvky i svědectví druhých. Na závěr si všichni trochu ochutnali, jak se evangelizace dělá. Rozjeli se totiž do okolních farností a v této ne příliš religiózní oblasti naší diecéze povzbudili mnohé místní.

Co byste přál katechetům do jejich služby?

Především mnoho darů Ducha Svatého. Je to zapotřebí, protože není vůbec jednoduché najít tu správnou řeč, aby děti porozuměly tomu, co jim říkáme. Dnešní populace je velmi ovliv-

OBSAH čísla 9/2006-07**Téma: Církev**

- **Vzděláváme se**
Být církví
- **Inspirace pro katechezi**
Život ve farnosti
Církev jako společenství pokřtěných
Církev jako společenství povoláné ke službě
- **O křesťanství nejen černě**
Úcta k zemřelým
- **Okénko rodinné katecheze**
Děti a liturgie

PŘÍLOHY:

- **Luštěnky a pracovní listy**
Farní společenství
Příklad Panny Marie
Seslání Ducha Svatého
Chcete být bibliotékařem?
- **Kartičky pro mše s dětmi**
10. až 12. neděle v mezidobí a 22. až 26. neděle v mezidobí – cyklus C
(*mezitím jsou velké školní prázdniny*)
- **Příloha PMDD**
Příprava na 3. celostátní kongres PMDD (8)

něna všemi možnými masmédií a často je těžké proniknout do srdcí lidí s radostným poselstvím o Kristově zmrtvýchvstání. Ale přece jen je to náš úkol, který chceme plnit. Nás to pak naplní pravou radostí.

VZDĚLÁVÁME SE** Být církví**

V poslední době je možné zaslechnout: „já se nemohu se vším v církvi identifikovat“. Nebo „bylo by proti mé vlastní vůli, kdybych měl se vším v církvi souhlasit.“ Pokud to je známka *boje* za své místo *v církvi*, rád takovým slovům naslouchám. Pokud je to známka *boje o sebe sama*, že ten člověk vidí v církvi ohrožení vlastní identity, pak hledám příležitost, jak tomu člověku podat ruku a honem se s ním rozloučit. Tady mé naslouchání nic nesvede...

Církev je třeba si osvojit

V tomto krátkém pojednání se můžeme zamyslet, co to znamená ztotožňovat se s církvi. Především – alespoň sociologie – hovoří o *procesu* identifikace. Není to tak, že by identifikace s církvi osudově závisela na setkání s *jedním* knězem, *jednou* katechetkou apod. Jde o velmi rozsáhlý proces, který má *jeden vnitřní záměr*. Tento záměr bych se nebál nazvat „milovat církev“, nebo jak říkal sv. Ignác „sentire cum ecclesia“ či „sentire ecclesiam“, nebo jak říkal Mikuláš Kusánský „exsistere in ecclesia“. Milovat církev není ovšem jen tak lehká záležitost. O lásku k církvi – jako ostatně i o lásku milované osoby – je třeba bojovat. Církev, podobně jako i milovaná osoba, má totiž své danosti, které leckdy nekonvenují s mými představami. Na základě *snahy o porozumění* je možné dosáhnout skutečného srozumění, souhlasu, aniž by ani jedna ze stran musela být zničena. Jenže zde je potíž, protože ne vždy jsou všechny zúčastněné strany ochotny usilovat o porozumění. Proto je leckdy velmi obtížné se s církvi ztotožnit, protože nejen já se musím v církvi ztotožnit, „na-

jít“, ale též musím být „identifikovatelný“ pro ostatní, být přijat ostatními. Je to vůbec možné?

Nedostatečné osvojení bytí církve

Klasicky se o církvi uvádí, že je „jedna, svatá, všeobecná, apoštolská“. Znamená to, že každý, kdo je v církvi, má účast na procesu „jedné, svaté, všeobecné, apoštolské“ církve. Jsou to tzv. podstatné rysy, něco, co k církvi patří nehledě na to, jestli se jedná o diecézi ve střední

Evropě nebo rovníkové Africe. Tyto rysy patří k církvi jako ústava ke společnosti. A nyní pozor: tyto podstatné rysy se týkají církve, s kterou se *můžeme* potkat na této zemi u těch, kdo už se s církví naplno identifikovali. Takže se může stát, že někdo bude prohlašovat, že je katolík, což by měla být forma plné identifikace s církví, nebo obecně křesťan, a přitom vůbec nevzal za svou církev s celým procesem utváření „jedné, svaté, všeobecné a apoštolské“, protože ve svém vědomí zcela odložil např. část reformačních církví (vždyť přece nějak k *jedné* církvi patří), část mravního zákona a část svátostného života a dar apoštolství v církvi omezil na apoštoly první generace, přičemž s biskupy nechce mít (málem) nic společného. *Vinou* nedostatečné *faktické* identifikace s církví (tedy lásky k církvi) se s ní můžeme fakticky setkat jen v omezené míře.

Nedostatečné osvojení úkolu církve

Jsou tu ale ještě jiné charakteristiky církve, které k ní též bytostně patří a které poukazují na její ráz *misijní*. Církve je zde nikoliv pro sebe samu, ale pro spásu světa. Pro církev je to úkol, pověření, poslání. Spásu pak nepřináší sama ze sebe, ale proto, že je k tomu pověřena. Klasičky se spásné pověření popisuje formou *trojího pověření* (úkolu či úřadu): kněžského, prorockého a královského. Chceme-li tedy vystihnout identitu církve v řádu dějin spásy ve světě, pak je kněžská, prorocká a královská. Reformace 16. století ráda identitu církve pojmenovávala právě takto (např. Jan Kalvín ve svém katechismu). Hovoří se pak o všeobecném kněžství, méně už o všeobecném prorocktví či o všeobecném kralování v církvi. A přitom by se mělo, když se zmiňuje všeobecné kněžství, též hovořit o pověření prorockém a královském. Vymout z všeobecného misijního poslání církve jeden z jejích dílčích aspektů a ten povýšit na jeden jediný (např. všeobecné kněžství) vnáší do procesu identifikace nemálo obtíží. Jednak neumožňuje zachovat stálý zřetel k celku církve, takže ve jménu všeobecného kněžství se ruší nutné rozlišení hierarchického a všeobecného kněžství, jednak se z církve stává např. rituálně náboženská skupina, která se ale prorocky kulturně či královsky politicky stává velmi nesrozumitelnou. Takže: rozvedení jediného misijního poslání církve, které ostatně umožňuje velmi bohatě prokreslení obrazu *Božího lidu* (ten byl již od Starého zákona zásadně misijně nasměrován), není pro toho, kdo není s církví identifikován, snadno uchopitelný. Opět: musím předpokládat alespoň základní identifikaci s církví, když „identitu“ církve chci rozvádět prostřednictvím úřadů/úkolů v církvi.

Zdařilá identifikace

Je tedy možné si „církve zamilovat“ nebo „identifikovat se s církví“ tak, aby to nebylo vnučené? Z toho důvodu se dnes hovoří o dalším podstatném rysu církve: *charismatickém*. Osvojit si církev mohou tehdy, když *již samotná identifikace* s církví je dílo patřící do procesu identifikace a je působeno Duchem Svatým, který nás k „lásce k církvi“ přivede. Zatímco nás přivádí k lásce k církvi, odvádí nás od do sebe soustředěného člověka, takže plná identifikace s církví znamená dospěle užívanou svobodu. Milovat církev pak znamená plně se pro církev nasadit.

K zamyšlení

Něco mi na církvi vadí? Prošel jsem *úplným* procesem identifikace? Miluji církev *bez výhrad*? Neprošel? S výhradami? Není to výzva k „charismatickému“ osvojení si skutečnosti církve, které je tak jako tak nad lidské síly (*srov. 1 Jan 3,19*)?

ThLic. Prokop Brož

INSPIRACE PRO KATECHEZI

MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Život ve farnosti

Pomůcky: deštník, kartičky s názvy služeb a jejich symboly.

Vyprávění: Na velké prázdniny Jirka jezdil ke svému strýci, který měl několik koní a také choval ovce. Tatínek Jirkovi připomínal, aby u strýce nezapomínal chodit v neděli do kostela. Jirka slíbil, že nezapomene. Jenže Jirkův strýc nebyl věřící, a navíc si Jirka našel nevěřící kamarády, kteří dělali všelijaké lumpárny. Jirka přestal chodit v neděli do kostela a hodně se změnil. Jednoho dne si vyjeli se strýcem na koni. V dálce u cesty najednou uviděli cosi bílého. Přijeli k místu a strýc sestoupil z koně, aby se podíval, co to je. Byla to ovečka z jeho stáda, kterou roztrhali vlci. „To je strašné,“ řekl Jirka. „Jak se to mohlo stát? Vždyť Rek je výborný hlídač pes!“ „To je pravda,“ řekl strýc. „Ovečka musela opustit stádo sama, a tak se stala snadnou kořistí vlka. Ovečka je slabá a sama se nedokáže ubránit.“ Potom pokračovali v cestě a Jirka viděl ovečku neustále před očima. A v té chvíli ho napadlo, že on je také takovou ovečkou. Opustil kostel a ostatní křesťany a začal dělat věci, které se Bohu nelíbí. Teď pochopil, co mu tatínek připomínal a proč. A tak se rozhodl, že se změní. Příští neděli už byl Jirka zase v kostele.

Dynamiky:

- **Deštník**

Katecheta přinese deštník a rozevře ho. Vysvětlí dětem, že deštník se mimo jiné skládá z drátků, které jsou moc důležité, ale ještě důležitější je střed, ke kterému drátky směřují a který drátky spojuje. Takovým drátkem je vlastně každý z nás, středem je zase Ježíš. Katecheta obrátí deštník a zeptá se dětí, co jim připomíná. Deštník dětem bude připomínat lodičku, která plave po vodě. Deštník tak může být symbolem církve, kde má každý své místo a kde středem je Ježíš.

- **Kartičky s názvy služeb ve farnosti**

Katecheta připraví kartičky s obrázky nebo nápisy jednotlivých služeb ve farnosti. Další kartičky budou obsahovat zase symbol či popis předmětu, který se dá ke službě přiřadit. (Dvojice mohou vypadat např. tímto způsobem: kněz – ornát, ministrant – konvičky, varhaník – varhany, lektor – kniha, kostelník – klíče od kostela, akolyta – svatě přijímání, katecheta – učebnice náboženství atd.) Úkolem dětí je správně k sobě obrázky přiřadit a o každé službě říci to, co o ní vědí.

- **Hra na reportéry**

Katecheta rozdělí děti do skupinek a každá má za úkol navštívit určeného farníka, který ve farnosti slouží. Jedna skupinka má navštívit kostelníka, další varhaníka, jiná zase akolytu či lektora. Děti si mají vzít s sebou tužku a papír a položit těmto služebníkům několik otázek. Mohou se zeptat, jak dlouho svou službu vykonávají, co jim při tom dělá největší radost apod. Příští hodinu se zápisky přečtou a vyhodnotí. Katecheta může děti odměnit za splnění úkol.

Petr Havlát

STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Církev jako společenství pokřtěných

Pomůcky: fixy, velký arch papíru.

Nejdříve se pokusíme přiblížit mladým církev jako společenství všech pokřtěných na celém světě. Pak se zaměříme na farnost, která je pro mladé do jisté míry nejkonkrétnější a nehmataelnější podobou a uskutečněním univerzální církve. Trochu zjednodušeně by se dalo říct, že vztah člověka ke své farnosti je obrazem vztahu k celé církvi.

Slovo církev má svůj kořen v řeckém slovu „Ekklesia“, což znamená „svolání“. Toto slovo vystihuje podstatu církve. Církev tvoří ti, které Pán svolal, povolal, a oni odpověděli na jeho volání a spojili s ním svůj život skrze křest. Když tedy mluvíme o církvi jako o společenství, musíme si uvědomit, že společenství církve není postaveno na vzájemných sympatiích či jednotných názorech, ale na tom, že všichni máme jednoho Otce v nebi, ke kterému nás dovedl Kristus. Nejsme to my, kdo jsme se rozhodli jeden pro druhého, abychom tvořili společenství, ale je to Kristus, který z nás utvořil jedno společenství, jedno tělo, které má mnoho údů. Církev tedy není ani tak jednou velkou rodinou, jako spíš širokým příbuzenstvem. Příbuzné si také nevybíráme, ale dostáváme je – a jsou mezi nimi lidé nám sympatičtí, i ti, se kterými se moc nerozumíme.

Pak katecheta hledá s mladými, co plyne z toho, že církev je společenství ve výše uvedeném významu. V diskusi by mělo zaznít:

- Není možné si církev idealizovat; vždy v ní budou různá pnutí a různé proudy.
- Je třeba vážit si druhých a mít je v úctě. Všechny nás povolal Ježíš. Slova o tom, že jsme bratři a sestry, nejsou jen fráze.
- Respektovat různost kultur a zvyků křesťanů na celém světě.
- Umět využít různosti k vzájemnému obohacení a službě.

Následně katecheta objasní, že společenství církve se uskutečňuje na třech rovinách. Tyto tři roviny může katecheta zakreslit jako tři soustředné kruhy.

- Obecná (univerzální) církev – společenství všech pokřtěných na celém světě.
- Místní církev – část Božího lidu, který je trvale svěřen do péče biskupa. Nejčastěji se nazývá diecéze.
- Farnost – trvalé společenství věřících na území diecéze svěřené biskupem do péče kněží.

Církev jako společenství povoláné ke službě

Církev má být pro svět i pro křesťany, kteří ji tvoří, darem. Proto je důležité, aby se „darovala“ světu ve službě a také aby si křesťané mezi sebou sloužili růzností darů, které dostali. Různé služby církve můžeme rozdělit do tří oblastí. Katecheta namaluje kruh, který představuje církev (farnost) a rozdělí jej do tří výsečí. Napíše do nich názvy těchto tří oblastí:

- služba posvěcovat – kněz
- služba vést a učit – prorok
- poslání sloužit – král

Když jsme byli pokřtěni a tím „začlenění do církve“, přijali jsme po vzoru Ježíše Krista úkol být knězem, prorokem a králem.

Rovněž vysvětlí, co znamená typologie kněz, prorok a král. Následně postupně objasňuje, v čem tyto služby spočívají. Jejich konkrétní podoby vpisuje do jednotlivých výsečí. Pro mladé je třeba, aby vše bylo názorné a co nejkonkrétnější. Nestačí tedy pouze uvést, že posvěcovat znamená udělovat svátosti, slavit mši svatou a modlit se, ale je třeba vypsát např. všechny služby, které jsou s tím spojeny, jako např. ministranti, schola, žalmisté, lektori, akolyté atd. Čím je výčet obsáhlejší, tím nabývá na zajímavosti, a každý se v něm někde může najít. Tuto část si musí katecheta dopředu dobře připravit.

Na konci je možné obohatit katechezi o následující aktivitu: každému rozdáme list papíru, kde budou podrobně rozepsány jednotlivé služby podle zmiňovaných tří oblastí. Poprosíme mladé, aby zakroužkovali, jakou službou by chtěli v budoucnosti druhé obohatit, k čemu přijali dary. Osvědčilo se, že v textu by měla být rovněž věta: „Něco bych chtěl dělat, ale nevím co.“

Katechezi je možné zakončit diskusí o situaci ve vlastní farnosti, zda je pro druhé skutečně darem.

Pavel Kafka

O KŘESŤANSTVÍ NEJEN ČERNĚ

Úcta k zemřelým

Po Japonsku jsme údajně druhou zemí na světě v počtu zpopelňování zesnulých (celkem 75 %). S téměř třemi desítkami krematorií prý patříme k raritě ve střední Evropě. Například v Rakousku jsou pouze dvě křesťanské krematorní síně. Přibývá rovněž pohřbů bez obřadů, zejména ve velkých městech. Podle ČTK (z r. 2005) je to v Praze až 70 % a v Brně asi 40 % pohřbů. A tento trend stoupá. Zpráva ČTK ještě dodává, že „tento trend má především ekonomické důvody, ale souvisí také s odklonem od tradic a se ztrátou přirozených duchovních kořenů“.

Na druhou stranu však třeba u silnic najdeme bezpočet pomníčků, které stále přibývají. S fotkou, pneumatikou, svíčkami... I když se pohřeb zemřelého vykonal třeba bez obřadu, pomník se zrealizuje. Úcta k tělu prakticky žádná, hrob často vůbec neexistuje. Vítězí pomníček a idealizovaná vzpomínka, která není tak provokativní jako hrob.

Zdá se, že tam, kde mizí úcta k člověku živému, není důvod k úctě vůči člověku zemřelému. Nic nového pod sluncem. Starokřesťanský historik Eusebius uvádí při svém popisu utrpení mučedníků v Galii za časů císaře Marka Aurelia zajímavý postřeh. Po krutém mučení nevinných křesťanů se zuřivost pohanů obrátila i proti tělům umučených. Předhazovali je psům a bděli u těchto zvířecích hodů den a noc, aby si je nikdo nedovolil pohřbít. Říkávali přitom: „Kdepak je ten jejich Bůh a k čemu jim bylo jejich slavné náboženství, kterého si vážili víc než života?“ Vojáci se tentokrát nedali obměkčit ani prosbami ani úplatky. Tak moc jim záleželo na tom, aby mučedníci nebyli pohřbeni. Teprve po šesti dnech ostentativního hlídkování nechali zbytky těl křesťanů hodit do řeky Rhony. A na to Eusebius dodává vysvětlení: „Takto chtěli vyjádřit pohané své vítězství nad Bohem. Mysleli si, že zabrání možnosti znovuzrození křesťanů, a tím je připraví o naději na vzkříšení.“

Úcta k zemřelému má skutečně základ ve víře ve slavné zmrtvýchvstání na konci časů. Úcta k člověku a víra v Boha zde úzce souvisí. Téměř sarkasticky působí pasáž v návodu k vyplnění úmrtního listu nedonošeného dítěte: „Pokud mrtvě narozený plod váží méně než 1000 g, úmrtní list se nevyplňuje...“ Pouhý gram tak rozhoduje o tom, zda člověk vstoupí do dějin a získá i právo na pohřeb, nebo se ztratí v zapomnění lidstva, doslova v odpadu.

A když se k tomu přidají další notoricky známé způsoby znevažování lidského života, pak se opravdu není možné divit, že stále více chybí důvody, proč mít úctu k zemřelým.

Přesto ani v církvi nebyla úcta k zemřelému člověku od počátku samozřejmostí. Existoval totiž velmi silný názor vycházející z helénské kultury, který vnímal Boha tak čistě a svatě, že odmítal jeho spojení s hmotou a světem. Ježíšovo lidství považoval za plášť, který se smrtí odhazuje a duše tak nabývá vytoužené svobody. Smrt byla vnímána jako dobrodíní pro duši. Hlavním bojovníkem za čest lidskosti byl apoštol Jan: „Do světa vyšlo mnoho těch, kteří vás svádějí, neboť nevyznávají, že Ježíš Kristus přišel v těle; kdo takto učí, je svůdce a antikrist“ (2 Jan 1,7). Rozhodujícím bylo právě zmrtvýchvstání Ježíše v jeho vlastním oslaveném těle. A dále eucharistie – „Tělo Kristovo“. Pojem „tělo“ se tedy stal pro křesťany něčím posvátným. Ovlivnilo to nejen úctu k trpícím, ale také k zemřelým a jejich pozůstatkům. Těla mučedníků byla pohřbívána s náležitou úctou a často za cenu rizik a obětí. Byla to přece těla svatých! Na jejich hrobech se slavila mše svatá. Dodnes je zvykem ukládat do oltářů ostatky svatých nebo je symbolicky pohřbívát (přenášet v průvodu). – Křesťanství tedy přispělo k tomu, že úcta k zemřelým a k jejich hrobům se stala citlivým barometrem úrovně lidskosti ve společnosti.

Jiří Kaňa

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

- ☉ Správné odpovědi **Chcete být bibliotékařem:** 1C, 2D, 3A, 4B, 5C, 6B, 7A.
Nápověda „po telefonu“: 1. O barvě Písmo nic neříká. – 2. Ex 31,18. – 3. Sk 2,1-4. – 4. Jan 20,15. – 5. Jan 19,38n. – 6. Jan 19,24. – 7. Num 15,39.
- ☉ **Farní společenství:** Služby ve farnosti (8 lidí): farář, ministrant, kostelník, lektor, varhaník, katecheta, uklízečka, aranžérka květinové výzdoby.
- ☉ **Příklad Panny Marie:** ... VELKOU VÍROU V BOHA. (Slova ve vnitřním čtverci shora dolů: klec, ryba, víno, duha.)
- ☉ **Seslání Ducha Svatého:** ... POSVĚCUJE CÍRKEV. (Slova tabulky zleva doprava, shora dolů: lampa, motýl, srdce, dveře, věnec, vejce, tužka, vějíř, dárek, svíce, klíče, brýle, oblak, pečeť, konev.)

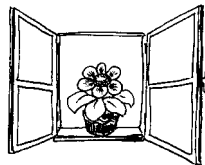
OKÉNKO RODINNÉ KATECHEZE

Nešidíme naše děti o Boha?

Děti a liturgie

Patří malé děti do kostela, nebo ne? Od kdy by měli brát rodiče děti s sebou na mši svatou a za jakých podmínek? Když si děti nebudou zvykat hned od malička, naučí se tam chodit později, nebo budou pohlceny jinými nabídkami, které v současné době masivně naléhají na každého člověka a vbízejí se do každé rodiny? – To jsou otázky, které si kladou věřící rodiče, a nejen oni. Téma „děti a liturgie“ by vydalo na celou knihu. Pokusíme se tedy alespoň o minimum.

Děti do kostela zcela jistě patří, ale od kdy a za jakých podmínek, to je velmi individuální. Záleží na temperamentu dítěte, na prostoru kostela a v neposlední řadě na atmosféře

ve společenství farnosti. Oběma stranám – jak dítěti (potažmo rodině), tak farnosti – vzájemně seznamování a tolerance rozhodně prospívá, už s ohledem na budoucnost církve. Koho obtěžuje drobné dětské zakňourání při mši svaté, nesmí se divit, že za pár let bude v kostele naprosté ticho. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že liturgický prostor není hřiště, ale především místo pro setkání s Bohem. A právě tento cíl – setkání s Bohem, objevování posvátného – by měla přítomnost dětí na mši svaté a jejich postupné zapojování sledovat.

Chceme-li, aby se účast na nedělní liturgii stala pro děti postupně samozřejmostí, je třeba aby i pro rodiče byla věcí pravidelnou, pevně zasazenou do programu neděle. Nejmenším dětem stačí být s rodiči, sedět vedle nich či na klíně, vidět, že se modlí, listovat např. v dětském misálku a mít eventuální možnost vyjít ven nebo do prostoru, kde by nerušily. Děti školního věku pak potřebují, aby byly nějakým způsobem více osloveny a osobně se zapojily. Způsobů je mnoho: ministrování, zpěv, hra na hudební nástroj, čtení přímluv, přinášení obětních darů, společná modlitba Otčenáše u oltáře, rozdávání pozdravení pokoje atd. Při bohoslužbě pro rodiny se nemusí zapojovat pouze děti. Je dobré, když i pro rodiče a prarodiče jsou připraveny úkoly, aby šlo o slavení celého společenství, zvlášť když se jedná např. o nedělní liturgii. Speciální mše svatá pro děti ve všední den pak může obsahovat i další prvky, které dětem umožní lépe prožít jak setkání s Bohem, tak i společenství s ostatními.

Ti, kdo mši svatou pro rodiny s dětmi systematicky a trvale připravují, konají velmi náročnou, avšak o to více záslužnou službu. Kromě obsahu a formy je potřeba při plánování mší, kterých se mají účastnit děti, zvážit – pokud možnost nějaké volby je – KDY se má taková bohoslužba konat (aby to vyhovovalo rodinám s dětmi, nejen babičkám), JAK DLOUHO má trvat (méně je často více) a KDE se má konat. Nejlepším místem je farní kostel, ale za určitých okolností (např. velká zima) je možno využít i jiné prostory, samozřejmě při zachování důstojnosti bohoslužby (kaple, krypta apod.).

Některé rodiče trápí to, že u nich se „nic neděje“. Zde nezbyvá než povzbudit, aby rodiny spolu mluvily a přemýšlely – nejlépe i s panem farářem – jak začít. Nestačí jen přijít do kostela a být konzumenty toho, co se nabízí, ale je třeba i přiložit ruku k dílu.

MaŠ

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ „Sestřičko, bude v nebi škola?“ –

Než si vyučující řeholní sestra zformuluje odpověď, ozve se ze třídy:

„Nebude. Tam si ulevíš!“

sestra Mlada, Brno

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227, 247 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz

<http://kc.biskupstvi.cz>

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Zpracování: Mgr. Marie Špačková, Mgr. Jitka Šebková, Iva Fukalová (ilustrace).

Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

S církevním schválením brněnského biskupa Mons. ThLic. Vojtěcha Cikrleho
čj. Ep/680/03 z 9. 6. 2003.

Vychází 9× do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 10. 4. 2007.